

DOI: 10.15276/ETR.04.2025.15
DOI: 10.5281/zenodo.17065670
UDC: 331.53
JEL: J30

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПРИ НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

PROBLEMS OF ORGANIZING ACCOUNTING AND CONTROL IN CALCULATING AND PAYING SALARY TO EMPLOYEES OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Andriana M. Lysychko, PhD in Economics, Associate Professor
State Higher Educational Institution
"Uzhhorod National University", Uzhhorod, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7376-8414
Email: andriana.lysychko@uzhnu.edu.ua

Nataliya V. Boiko
State Higher Educational Institution
"Uzhhorod National University", Uzhhorod, Ukraine
ORCID: 0009-0004-6766-5717
Email: boiko.nataliya@student.uzhnu.edu.ua

Received 04.06.2025

Лисичко А.М., Бойко Н.В. Проблеми організації обліку і контролю при нарахування та виплаті заробітної плати працівникам закладів освіти. Оглядова стаття.

Нарахування заробітної плати є одним із найвідповідальніших процесів при роботі бухгалтера. У статті проведено аналіз особливостей обліку заробітної плати в освітніх установах та окреслено переваги впровадження сучасних програмних продуктів. Особливістю ведення обліку в бюджетних установах є те, що всі операції є прозорими, оскільки мова йде про використання бюджетних коштів. У роботі досліджено сутність поняття заробітна плата, функції заробітної плати. Описано та досліджено переваги та недоліки нарахувань заробітної плати для працівників державного сектору в сучасних умовах.

Ключові слова: заробітна плата, оплата праці, педагогічні працівники, заклади освіти, державний сектор економіки, автоматизовані системи

Lysychko A.M., Boiko N.V. Problems of Organizing Accounting and Control in Calculating and Paying Salary to Employees of Educational Institutions. Review article.

Payroll is one of the most responsible processes in the work of an accountant. The article analyzes the features of payroll accounting in educational institutions and outlines the advantages of implementing modern software products. A feature of accounting in budgetary institutions is that all transactions are transparent, since we are talking about the use of budget funds. The paper explores the essence of the concept of salary, the functions of salary. The advantages and disadvantages of payroll for public sector employees in modern conditions are described and explored.

Keywords: wages, remuneration, teaching staff, educational institutions, public sector of the economy, automated systems

Рівень життя громадян безпосередньо залежить від їх купівельної спроможності. Одним із головних чинників та показників рівня соціально-економічного життя вчителів є розмір заробітної плати. Сьогодні, в Україні склалася ситуація, коли більшість педагогічних працівників отримують заробітну плату на рівні мінімальної, у зв'язку з чим вони втрачають престижність на фоні стрімкого підвищення цін на товари першої необхідності та побутові речі.

У сучасних умовах економічної нестабільності, зростаючого державного боргу та стрімких змін у законодавстві України особливої актуальності набуває проблема ефективної організації обліку заробітної плати. В умовах сьогодення система нарахування заробітної плати в освітніх закладах, що фінансуються з державного бюджету, нерідко виявляється застарілою та не повною мірою відповідає актуальним потребам педагогічних працівників і вимогам часу. Така ситуація знижує рівень мотивації освітян до професійної само-реалізації.

Враховуючи те, що педагогічні працівники фінансуються за рахунок коштів бюджетних асигнувань важливим є впровадження інноваційних технологій на всіх етапах роботи, задля забезпечення контролю, точності, та прозорості нарахувань заробітної плати. Проте, на практиці автоматизація обліку у державному секторі реалізується повільно.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Особливості обліку установ державного сектору економіки завжди були предметом наукових досліджень, та користувалися популярністю серед

видатних науковців, таких як М. Гусар, О. Комірна [4], А. Машевська, О. Гомова [5], І. Козачок, Т. Гуренко [3]. Проаналізувавши наукові праці цих вчених можна побачити що навіть сьогодні залишається багато питань, які ще вимагають дослідження, зокрема це система автоматизації обліку заробітної праці, удосконалення документо-обігу та запровадження сучасного електронного обліку.

Заклади освіти є невід'ємною частиною ефективного функціонування сучасного суспільства. Освітня галузь, як частина державного сектору, відіграє ключову роль у формуванні людського потенціалу та забезпеченні підтримки майбутніх поколінь. Для педагогічних працівників заробітна плата виступає основним джерелом доходу та засобом соціального захисту. Водночас процес її нарахування в освітніх установах має низку особливостей, які зумовлені як специфікою бюджетного фінансування, так і особливими умовами праці вчителів та викладачів.

Виплата заробітної плати здійснюється відповідно до чинного законодавства, згідно цього існує потреба не лише в правильному нарахуванні, а й у вдосконаленні та спрощенні процедур обліку розрахунків з оплати праці у закладах освіти. Задля забезпечення ефективного контролю за використанням бюджетних коштів необхідним є впровадження особливих методів обліку [1].

Особливості функціонування установ, які отримують фінансування з державного бюджету, обумовлюють необхідність застосування спеціальних методів обліку, що сприятимуть ефективному контролю за використанням бюджетних ресурсів та підтвердженню їх доцільності.

Метою статті є дослідження актуальних проблем обліку та контролю розрахунків із заробітної плати працівників освітньої сфери, а також у розробці пропозицій щодо їх вдосконалення через впровадження інноваційних технологій, що підвищують ефективність обліку та забезпечують прозорість контрольних механізмів.

Виклад основного матеріалу дослідження

Нарахування заробітної плати педагогічним працівникам здійснюється за рахунок коштів державного (місцевого) бюджетів, з урахуванням освітньої субвенції. Розмір місцевого бюджету прямо пропорційно залежить від надходжень державного бюджету, що ускладнюється в умовах

воєнного стану. Освітня субвенція є основним джерелом заробітної плати для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Вона надходить з державного бюджету місцевим бюджетам, з яких виплачують зарплати вчителям.

З початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України та запровадженням воєнного стану фінансування закладів освіти зазнало труднощів. Розмір освітньої субвенції скоротився майже на 10%, проте навантаження на педагогів збільшилось майже вдвічі. Нові виклики: цифровізація освітнього середовища, дистанційне навчання, відсутність безпосереднього контакту із здобувачами освіти – труднощі, з якими зіткнулися майже всі педагоги, проте не отримали відповідної винагороди за свою працю.

На сьогодні рівень мінімальної заробітної плати становить 8000 грн. [8]. Значна частина педагогічних працівників отримує заробітну плату на рівні мінімальної, або трохи вищої за неї. Така ситуація обумовлена чинною системою оплати праці, яка базується на застосуванні Єдиної тарифної сітки (ЄТС), що визначає посадові оклади вчителів залежно від тарифного розряду, кваліфікаційної категорії, стажу роботи та інших нормативно встановлених критеріїв [9]. Посадові оклади педагогічних працівників прописуються в штатному розписі, а фактичний розмір заробітної плати педагогічного працівника зазвичай визначається в кінці серпня, на основі таких компонентів як:

- посадового окладу;
- кількості годин педагогічного навантаження;
- надбавки за престижність (20%);
- надбавки за вислугу років (встановлюється відповідно до стажу роботи педагогічного працівника);
- надбавки за перевірку зошитів (15%);
- доплата за класне керівництво (20% – у 1-4 класах; 25% – у 5-6 класах);
- доплати за науковий ступінь чи звання.

Також, при нарахуванні заробітної плати педагогічному працівнику враховується освітньо-кваліфікаційний рівень, та результати попередньої атестації при якій педагогічному працівнику присвоюється кваліфікаційна категорія. Окрім цього заклад освіти має право за рахунок власних надходжень, які не заборонені законодавством, встановлювати педагогічним працівникам доплати, надбавки та премії [11].

Таблиця 1. Нарахування заробітної плати педагогічним працівникам відповідно до Єдиної тарифікаційної сітки

Нарахування заробітної плати педагогічним працівникам відповідно до Єдиної тарифікаційної сітки затвердженої Постановою КМУ від 30.08.2002 р.		
Тарифний розряд	Тарифний коефіцієнт	Розмір посадового окладу
11	1,97	6294
12	2,12	6773
13	2,27	7253
14	2,42	7732

Джерело: власна розробка авторів

Хоч заробітна плата педагога складається з багатьох компонентів, проаналізувавши таблицю 1 можна побачити, що розмір посадового окладу для 14 тарифного розряду знаходиться на рівні 7732 грн., в той час, як рівень мінімальної заробітної плати становить 8000 грн. (на 268 грн. більше).

Ця ситуація є особливо критичною, якщо врахувати, що 14 тарифний розряд, відповідно до Єдиної тарифної сітки, призначається педагогічним працівникам, що мають повну вищу педагогічну освіту, вищу кваліфікаційну категорію та значний стаж педагогічної діяльності. Тобто, фахівець з високим рівнем підготовки та досвідом отримує базовий посадовий оклад, який навіть не досягає законодавчо встановленого мінімуму.

Навіть у разі включення до посадового окладу педагогічного працівника усіх можливих доплат – таких як премії, надбавка за престижність (20%), доплата за перевірку зошитів (близько 15%) та інші встановлені стимулюючі виплати – загальний розмір заробітної плати не суттєво зміниться [10]. Наприклад, якщо базовий посадовий оклад вчителя з 14 тарифним розрядом складає 7732 грн., то

навіть при максимальних надбавках загальна сума не перевищить орієнтовно 10 000-10 500 грн. При вирахуванні з цієї суми податків (18% податок на прибуток та 5% військовий збір) загальна сума заробітної плати яку вчитель отримає на руки становитиме 8179,5 грн.

За ініціативи президента України Володимира Зеленського, з 01 січня 2025 року всі педагогічні працівники отримують надбавку до заробітної плати у вигляді 1000 від Зеленського [12]. Однак, проаналізувавши дані таблиці 2, можна зробити висновок, що зазначене підвищення має обмежений вплив на зростання реального доходу вчителів. З урахуванням оподаткування та інших обов'язкових утримань, фактичне збільшення суми, яку педагогічний працівник отримує «на руки», становить лише 781,09 грн., що значно менше номінального розміру надбавки.

У зв'язку з цим доцільним є перегляд системи стимулювання праці освітян у бік збільшення базових посадових окладів, а не лише запровадження фіксованих надбавок.

Таблиця 2. Нарахування заробітної плати педагогічним працівникам з урахуванням щомісячної надбавки

Показник	Нарахування заробітної плати	
	Станом на 31.12.2024 (грн.)	Станом на 01.01.2025 (грн.)
Посадовий оклад відповідно до 14 тарифного розряду	7732	7732
Податки: ПДФО	18%	18%
ВЗ	1,5%	5%
Надбавка до заробітної плати у вигляді 1000 грн.		1000
Зарплата педагогічного працівника	6245,14	7023,23

Джерело: власна розробка авторів

З урахуванням рівня інфляції, вартості життя та обсягу професійного навантаження, такий рівень оплати залишається економічно необґрунтованим. Це свідчить про те, що чинна система стимулювання праці в освіті не виконує мотиваційної функції в повному обсязі та потребує перегляду як у частині тарифікації, так і в частині формування доплат та надбавок.

До прикладу, якщо порівнювати заробітну плату педагогічних працівників України та Європи можна побачити суттєві відмінності між оплатою праці педагогів. У Чехії працівники закладів освіти отримують заробітну плату в розмірі 1050 євро на місяць (що в гривнях становить близько 49 948,5), тобто той самий освітянин за кордоном отримує заробітну плату у тричі більшу, ніж педагог в Україні. На відміну від Чехії, в Польщі педагогічні працівники отримують ще більшу зарплатню. Вчитель початківця отримує 3690 злотих (в гривнях, це приблизно 31826). Тобто, у Польщі вчитель-початківця отримує вдвічі більшу зарплатню ніж досвідчений педагог в Україні [12]. Збільшити розмір заробітної плати можна за рахунок доплати з місцевого бюджету, проте, сьогодні в умовах воєнного часу це дуже складно,

адже всі кошти з місцевого бюджету спрямовуються у більш критичні сфери.

Недостатня відповідність системи оплати праці реаліям сьогодення спричиняє формування недовіри з боку педагогічних працівників до чинного механізму нарахування заробітної плати у бюджетному секторі. Це не лише знижує мотивацію освітян до якісного виконання професійних обов'язків, але й становить потенційну загрозу посилення соціального напруження, а також зумовлює ризики відтоку висококваліфікованих кадрів з освітньої сфери. З огляду на це, можна стверджувати, що чинна система тарифікації потребує суттєвого перегляду, з урахуванням економічної ситуації, індексу інфляції та соціальної значущості педагогічної праці.

Відкрита інформація щодо нарахувань заробітної плати всередині установи, а саме пояснення нарахувань заробітної плати, надбавок та преміювань значно покращить ситуацію, оскільки співробітники матимуть змогу самостійно розрахувати свій заробіток. Для зручності розрахунку можна використати інтерактивні інструменти, такі як онлайн калькулятори, де кожен самостійно вводить свої показники. Сама ідея в прозорості нарахувань

полягає в тому аби спростити роботу бухгалтерії та дати змогу працівникам зрозуміти систему оплати праці [1].

Отже, особливої актуальності набуває питання ефективного нарахування заробітної плати для освітян. Вдосконалення системи обліку та контролю розрахунків із заробітної плати не лише сприятиме підвищенню довіри працівників до держави, як роботодавця, а й виступатиме важливим інструментом соціального захисту та мотивації педагогічних працівників належним чином виконувати свою роботу. Як висновок – у вдосконалення механізмів обліку та контролю розрахунків із заробітної плати у сфері освіти є не лише технічною потребою, а стратегічно важливим напрямом.

Методологія відображення нарахувань працівникам за виконану ними роботу – як у грошовій, так і в натуральній формі – у системі бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності регламентується положеннями НП(С)БО 132 «Виплати працівникам». Цей стандарт є обов'язковим для застосування установами державного сектору, які ведуть бухгалтерський облік.

Водночас, згідно з НП(С)БО 26 «Виплати працівникам», до складу таких виплат входять поточні нарахування, компенсації при звільненні, пенсійні виплати, винагороди у формі корпоративних прав (власного капіталу підприємства) та інші довгострокові виплати. Стандарт НП(С)БО 132 деталізує класифікацію видів виплат, що забезпечує належну прозорість та узгодженість при їх бухгалтерському обліку [2].

До поточних виплат педагогічним працівникам належать: оплата праці відповідно до встановлених окладів і тарифних ставок, інші нарахування, що пов'язані з трудовою діяльністю; виплати за час, коли працівник не працював, але зберігав за собою право на оплату (зокрема, щорічні основні та додаткові відпустки, інші оплачувані відсутності); преміальні заохочення та бонуси, які мають бути виплачені протягом року після завершення періоду виконання відповідної роботи, а також інші подібні види компенсацій.

Виплата одноразової матеріальної допомоги або інші подібні виплати працівникам визнаються зобов'язаннями в межах звітного періоду за умови, що виконана працівниками робота надає їм право на отримання таких виплат згідно з встановленими критеріями [2].

Призначення цього НП(С)БО визначити правила обліку та звітності щодо виплати працівникам.

Незважаючи на те, що виплата заробітної плати регулюється НП(С)БО 132 «Виплати працівникам», реалії воєнного стану вносять свої корективи. Запровадження воєнного стану в Україні внаслідок повномасштабного вторгнення РФ суттєво вплинуло на функціонування закладів освіти, у тому числі на механізми оплати праці педагогічного персоналу. Зокрема, це стосується преміальних виплат та надбавок. Наприклад, якщо надбавка за престижність була встановлена на рівні 30%, то з введенням військового стану вона могла знизитися аж до 10%, що суттєво впливає на зарплату педагога.

Відповідно до Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» педагогічним працівникам було надано можливість використовувати безкоштовну відпустку на період дії воєнного стану, тривалість якої становить 90 календарних днів [11]. Не маючи уявлення про те, як нараховуються відпускні, педагогічні працівники часто зловживають термінами безкоштовних відпусток, не усвідомлюючи того, що це впливатиме не тільки на тривалість основної щорічної оплачуваної відпустки а й на розмір відпускних.

Отже, зростання кількості працівників установи, ускладнення систем оплати праці, підвищення податкових ставок, ріст індексу інфляції та воєнний стан створюють додаткові виклики для бухгалтерів відділів освіти [6]. У багатьох централізованих бухгалтеріях досі використовується застаріла система обліку, яка не забезпечує автоматичного оновлення змінних показників, що ускладнює коректну організацію процесу нарахування заробітної плати та призводить до низки проблем (табл. 3).

Таблиця 3. Актуальні проблеми організації обліку заробітної плати в бюджетних установах

Актуальні проблеми організації обліку заробітної плати в бюджетних установах
1. Неправильний розрахунок заробітної плати
2. Помилки при нарахуванні премій, надбавок, заохочувальних виплат
3. Затримка виплати заробітної плати у зв'язку з дефіцитом бюджетних коштів
4. Затримка виплати відпускних коштів та коштів на оздоровлення
5. Порушення бюджетного законодавства
6. Ускладнення контролю за використанням бюджетних коштів

Джерело: власна розробка авторів

Отже, для вирішення проблем організації обліку заробітної плати, що склалися в сучасних умовах необхідно проаналізувати низку заходів, які є спрямованими на оптимізацію обліку і контроль розрахунків із заробітної плати. Так, як заробітна плата є одним з елементів управління людськими ресурсами, то належний облік і

контроль її розрахунків мають неабияке значення у її забезпеченні.

Для забезпечення коректного нарахування заробітної плати та здійснення обов'язкових утримань з неї надзвичайно важливо дотримуватися вимог чинного бюджетного та податкового законодавства України. Враховуючи часті зміни нормативно-правових актів, які регулюють оплату

праці для освітян, бухгалтерські працівники повинні постійно оновлювати знання та орієнтуватися у поточному законодавчому полі.

Крім цього, важливою умовою стабільної та безпомилкової роботи бухгалтерської служби є організація регулярного внутрішнього аудиту. Проведення внутрішніх перевірок дає можливість вчасно виявити недоліки або неточності у процесі розрахунків, оцінити дотримання фінансової дисципліни, а також сформулювати заходи для запобігання повторним помилкам у майбутньому. Зазвичай перевірку з правильності нарахування заробітної плати у бюджетній установі проводять державні аудитори. Порушення при нарахуванні заробітної плати педагогічним працівникам частіше за все відбуваються через неухважність кадрників або бухгалтерів.

Зокрема, це можуть бути помилки в наказах про безкоштовні відпустки, оскільки, коли є наказ про безкоштовну відпустку, то відповідно має бути наказ і про заміну педагогічного працівника. Якщо у першому наказі буде помилка, то другий наказ автоматично буде неправильним, також некоректні дані у наказі про безкоштовну відпустку впливають на табель обліку робочого часу, на основі якого нараховується заробітна плата працівникам. Ще одним поширеним видом порушень, що часто трапляється на практиці, є випадки, коли працівникові нараховують заробітну плату в повному обсязі, навіть якщо він фактично був відсутній на робочому місці протягом робочого часу.

Досить часто на практиці зустрічаються випадки коли, наприклад, заступник керівника за сумісництвом працює лаборантом закладу на 0,5 ставки або техпрацівником на 0,5 ставки. Частіше за все бухгалтер закриває очі на такі маніпуляції, проте, це є грубим порушенням законодавства і вимагає перевірки, оскільки насправді заступник виконує тільки свою роботу.

Найчастіше помилки при нарахуванні зарплати відбуваються при неухважності бухгалтера. Табелю обліку робочого часу здається до бухгалтерії двічі в місяць: до 15 числа для нарахування авансу та до 27 числа для нарахування решти зарплатні. Дуже часто спостерігаються ситуації, коли бухгалтер нараховує решту зарплату за табелем, який він отримав до 15 числа, хоча це є неправильним, оскільки за половину місяця може відбутися багато різних ситуацій, зокрема працівник може взяти безкоштовну відпустку, піти на лікарняний або взагалі звільнитися.

Таким чином, систематичне проведення внутрішнього аудиту в поєднанні з чітким дотриманням законодавчих норм є запорукою ефективного управління обліком заробітної плати, забезпечення фінансової стабільності та підвищення довіри до роботи бухгалтерської служби.

Використання автоматизованих програмних рішень для нарахування заробітної плати, формування звітності та ведення кадрового обліку дозволяє суттєво знизити ймовірність помилок, пов'язаних з людським фактором, при розрахунку заробітної плати, податкових зобов'язань та інших нарахувань. Автоматизація даних процесів, дозволяє працівникам бухгалтерської служби зосередити увагу на більш складних завданнях. Варто зазначити, що завдяки автоматичній обробці даних можна знизити витрати на ведення кадрового обліку та сформувати централізоване зберігання даних [7].

Отже, можна з сказати, що автоматизація процесу нарахування заробітної плати стане початком підвищення ефективності роботи бюджетної установи та забезпечить прозору систему обліку. Проте, велика кількість установ державного сектору економіки все ще не використовують інформаційні технології в роботі.

Рисунок 1. Переваги використання автоматизованих систем
Джерело: власна розробка авторів

Удосконалення організації обліку шляхом впровадження та осучаснення автоматизованих систем обліку дає можливість зменшити час проведення розрахунків з оплати праці, підвищити точність облікової інформації, уникнути помилок за рахунок мінімізації ручних операцій (рис. 1).

Автоматизація документообігу забезпечуватиме оперативний доступ до обліково-звітної інформації, ефективне управління рухом документів, скорочення витрат підприємства на діловодство [1].

Незважаючи на те, що автоматизовані системи мають значні переваги, рівень їх використання на сьогодні залишається недостатнім. Прикладом автоматизації нарахування заробітної плати установ державного сектору є програмний продукт «Комплексні бюджетні системи».

Основними перевагами цієї програми є: прозорість та зрозумілість розрахунків, покращення системи внутрішнього контролю, оптимізація документального оформлення. Конфігурація даної програми дозволяє автоматизувати бухгалтерський, фінансовий, кадровий облік та облік заробітної плати, та формування регламентованої звітності для бюджетних організацій. Розрахунок заробітної плати виконується в спеціальній конфігурації та надає змогу розрахувати періодичні нарахування та утримання [1].

Висновки

Попри активне впровадження цифрових технологій та автоматизацію управлінських процесів у різних сферах, в системі бухгалтерського обліку закладів освіти, що фінансуються з державного бюджету, зберігаються суттєві проблеми, пов'язані з ефективністю обліку та контролю нарахувань заробітної плати педагогічним працівникам. Зокрема, актуальним залишається питання удосконалення механізмів розрахунку заробітної плати освітянам відповідно до їх тарифного

розряду, кваліфікаційної категорії, педагогічного стажу та інших чинників.

Складність облікових процедур зумовлена низкою факторів: регулярним оновленням умов оплати праці, нарахуванням надбавок, премій, відпускних, а також високим рівнем інфляції, який потребує постійного коригування облікових показників. Це створює значні ризики помилок та знижує точність і прозорість нарахувань заробітної плати педагогам.

У такій ситуації постає об'єктивна потреба у впровадженні сучасних автоматизованих систем, які не лише забезпечать точність фінансових розрахунків, а й сприятимуть оперативному реагуванню на зміни в законодавстві, а також на трансформації в соціально-економічному середовищі. В умовах функціонування закладів освіти автоматизація обліку заробітної плати має розглядатися не просто як технічне оновлення, а як стратегічний крок до підвищення довіри педагогічних працівників до держави як роботодавця, та забезпечення прозорості й соціальної справедливості у сфері оплати праці.

У результаті вивчення напрацювань вітчизняних науковців, які досліджують питання бухгалтерського обліку у сфері державного управління, було систематизовано найбільш характерні виклики, з якими стикаються освітні установи. Серед них: недостатній рівень заробітної плати, недостатня гнучкість існуючих облікових систем, обмеженість фінансових ресурсів на впровадження програмного забезпечення, низький рівень цифрової грамотності працівників та складність переходу на нові стандарти обліку.

З огляду на це, у статті запропоновано практичні рекомендації, які спрямовані на модернізацію організації обліку розрахунків із заробітної плати в бюджетних установах. Такий підхід сприятиме не лише підвищенню ефективності фінансового управління, а й забезпечить прозорість, справедливість і довіру у сфері оплати праці.

Abstract

Payroll is one of the most important tasks performed by an accountant. It is the employee's main income for the work performed. A rationally established remuneration system that takes into account the objective correlation between the level of wages, conditions and results of labor activity is a key factor in stimulating productivity, increasing employees' interest in achieving better results and ensuring high quality of work performed. Social standards play a decisive role in the system of state regulation of the economy of both Ukraine and most other countries of the world. Their implementation and compliance contribute to economic growth, ensure a fair distribution of national income, support a decent standard of living for citizens and create conditions for effective reproduction of labor potential.

The main feature of accounting in budgetary institutions is that all transactions should be as transparent as possible, because this involves the use of budget funds, which implies the fairness of remuneration at the expense of budget appropriations. Optimization of accounting and payroll processes has a positive effect on the quality of financial management and helps to increase the efficiency of the financial policy of budgetary institutions.

The article analyzes the features of payroll accounting in educational institutions, in particular, the specifics of automated accounting systems are considered and the advantages of implementing modern software products are outlined. Automation of accounting processes in the field of public administration is considered in the article as an important condition for ensuring the effective operation of institutions financed from the state budget.

The paper examines the essence of the concept of salary, the functions of salary. The advantages and disadvantages of payroll for public sector employees in modern conditions are described and investigated. This

article is devoted to the analysis of current difficulties associated with payroll accounting for teaching staff, as well as the search for practical ways to overcome them in order to increase the fairness and efficiency of labor remuneration in the field of education.

Список літератури:

1. Губарик О.М., Макашова С.В. Оптимізація обліку та контролю розрахунків із заробітної плати в бюджетних установах.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2011 р. № 1798. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Гуренко Т.О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 36.
4. Міняйло В.П., Комірна О.В., Гусар М.М. Контрольно-аналітичне забезпечення управління витратами на оплату праці бюджетних установ. Інфраструктура ринку. 2018.
5. Машевська А.А. Економічна сутність та підходи до визначення «заробітна плата». Молодий вчений. 2021. № 4(92).
6. Макаренко А.П., Кацай К.О. Удосконалення аудиту нарахування заробітної плати на підприємстві. Економіка і держава. 2020. № 1. С. 40–45. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.40.
7. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ: Постанова КМУ від 30 серпня 2002 р. № 1298 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1298-2002-%D0%BF>.
8. Зміни в оплаті праці керівників та працівників закладів освіти на основі ЄТС : Постанова КМУ від 27 травня 2025 р. № 611 // База «Законодавство України» / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pon.org.ua/novyny/12041-zminy-v-oplati-praci-kerivnykiv-ta-pracivnykiv-zakladiv-osvity-na-osnovi-yets.html>.
9. Уряд ухвалив рішення про запровадження щомісячної «вчительської доплати» (щомісячна надбавка 1000 грн з 1 січня 2025, зростання до 2000 грн з 1 вересня 2025) // Укрінформ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3924996-z-sicna-2025-roku-vciteli-otrimuvati-mut-somisacnu-doplatu-v-1000-grn-smigal.html>.
10. Нові правила встановлення доплат педагогічним працівникам згідно з Постановою КМУ № 1286 (мінімальна доплата – 1300 грн з 1 січня 2025, з 1 вересня 2025 – 2600 грн) // SchoolLife. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.schoollife.org.ua/novi-pravyly-vstanovlennya-doplat-pedagogichnym-pratsivnykam-zgidno-z-postanovoyu-kmu-1286>.
11. Оплата праці педагогічних працівників: посадові оклади 2025 року: оклади ЄТС на 2025 рік з підвищенням на 10 % (КМУ п. 22 від 11.01.2018). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oblikbudget.com.ua/article/16584-oplata-pratsi-pedagogichnikh-pratsivnykiv-posadovi-okladi-2024-roku>.
12. Оплата праці педагогічних працівників у країнах Європи: згідно зі звітом Eurydice, початкова (річна, до оподаткування) зарплата вчителів-новачків варіюється від €5 000 до €80 000. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pon.org.ua/novyny/9135-novij-zvit-eurydice-pro-oplatu-praci-osvitjan-v-yevropi-2019-2020.html>.

References:

1. Hubaryk, O.M., & Makashova, Ye.V. (n.d.). Optimization of accounting and control of payroll settlements in budgetary institutions [in Ukrainian].
2. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2011, December 29). National accounting standard in the public sector No. 132 "Employee benefits". (Order No. 1798). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
3. Hurenko, T.O. (2022). Payroll accounting and labor relations during the war period. *Ekonomika ta suspilstvo*, (36) [in Ukrainian].
4. Minaiilo, V.P., Komirna, O.V., & Husar, M.M. (2018). Control and analytical support of labor cost management in budgetary institutions. *Infrastruktura rynku* [in Ukrainian].
5. Mashevska, A.A. (2021). The economic essence and approaches to defining "wages". *Molodyi vchenyi*, 4(92) [in Ukrainian].

6. Makarenko, A.P., & Katsai, K.O. (2020). Improvement of payroll audit at the enterprise. *Ekonomika i derzhava*, 1, 40-45. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.40 [in Ukrainian].
7. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2002, August 30). On the remuneration of employees based on the Unified Tariff Scale of grades and coefficients. (Resolution No. 1298). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1298-2002-%D0%BF> [in Ukrainian].
8. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2025, May 27). Changes in remuneration of heads and employees of educational institutions based on the Unified Tariff Scale. (Resolution No. 611). Retrieved from: <https://pon.org.ua/novyny/12041-zminy-v-oplati-praci-kerivnykiv-ta-pracivnykiv-zakladiv-osvity-na-os-novi-yets.html> [in Ukrainian].
9. Ukrinform. (2025, January 10). The government approved the introduction of a monthly "teacher allowance". Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3924996-z-sicna-2025-roku-vciteli-otrimuvatimut-somiasacnu-doplatu-v-1000-grn-smigal.html> [in Ukrainian].
10. SchoolLife. (2025, February). New rules for setting allowances for pedagogical workers according to CMU Resolution No. 1286. Retrieved from <https://www.schoollife.org.ua/novi-pravyla-vstanovlennya-doplat-pedagogichnym-pratsivnykam-zgidno-z-postanovoyu-kmu-1286> [in Ukrainian].
11. Oblik Budget. (2025). Salaries of pedagogical workers: Salary scales for 2025. Retrieved from: <https://oblikbudget.com.ua/article/16584-oplata-pratsi-pedagogichnikh-pratsivnikiv-posadovi-okladi-2024-roku> [in Ukrainian].
12. Eurydice. (2019). Teachers' pay in European countries. Retrieved from: <https://pon.org.ua/novyny/9135-novij-zvit-eurydice-pro-oplatu-praci-osvitjan-v-yevropi-2019-2020.html> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Лисичко А.М. Проблеми організації обліку і контролю при нарахування та виплаті заробітної плати працівникам закладів освіти / А.М. Лисичко, Н.В. Бойко // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. – 2025. – № 4 (80). – С. 149-156. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No4/149.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.04.2025.15. DOI: 10.5281/zenodo.17065670.

Reference a Journal Article:

Lysychko A.M. Problems of Organizing Accounting and Control in Calculating and Paying Salary to Employees of Educational Institutions / A.M. Lysychko, N.V. Boiko // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2025. – № 4 (80). – P. 149-156. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No4/149.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.04.2025.15. DOI: 10.5281/zenodo.17065670.

